

25.3.2025

Bakteeriviljelynäytteenotto: haavat ja palovammat**Tutkimuspyyntö**

Pu-BaktVi1, 3491 (anaerobi+ aerobiviljely, syvämärkä)

Pu-BaktVi2, 3492 (aerobiviljely, pintamärkä)

Tutkimuspyynnöstä tulee ilmetä

- potilaan henkilötiedot
- näytteenottoaika
- pyytävä yksikkö
- näytteen laatu (esim. kudospala, haavaerite, kyrettinäyte)
- näytteen anatominen ottokohta
- haavan syntytyapa (esim. leikkaus- tai puremahaava, palovamma)
- mahdolliset altistustiedot (ulkomaanmatka, eläinkontakti, epidemia-altistus tms.)
- antimikrobilääkitys (käytössä oleva tai suunniteltu)

Tarvikkeet

- Keittosuolaliuosta ja steriilejä sideharsotaitoksia haavan puhdistamiseen
- Näytteenottovälineet näytteen laadusta ja tutkimuspyynnöstä riippuen:
 - *pinnalliset haavat*, Pu-BaktVi2 (aerobiviljely)
 - bakteerinkuljetusputki ja näytteenottotikku (kuva 1)
 - *krooniset sääri- ja makuu/painehaavat*, Pu-BaktVi1 (anaerobi+ aerobiviljely)
 - kertakäyttöinen rengaskyretti ja eSwab-kuljetusputki (kuva 2)
 - *krooniset sääri- ja makuu/painehaavat*, Pu-BaktVi2 (aerobiviljely)
 - bakteerinkuljetusputki ja näytteenottotikku (kuva 1)
 - *kudospalat*, Pu-BaktVi1 (anaerobi+ aerobiviljely)
 - Pohjois-Savo ja Etelä-Savo:
 - pienet kudospalat (<10 mm) eSwab-kuljetusputki (kuva 2)
 - isot kudospalat (>10 mm) steriili näytepurkki (kuva 6)
 - Pohjois-Karjala:
 - pienet kudospalat (<10 mm) eSwab-kuljetusputki (kuva 2)
 - isot kudospalat (≥10 mm) kudospalasetti (kuva 3)

25.3.2025

- *niukat näytteet*, Pu-BaktVi1 (anaerobi+ aerobiviljely)
 - eSwab-kuljetusputki ja –näytteenottotikku (kuva 2)
- *punktoitava märkä*, anaerobi + aerobiviljely (Pu-BaktVi1)
 - neula ja ruisku, anaerobiampulla (kuvat 4-5)

Näytteenotto

Infektionäyte otetaan kudoksesta haavan huolellisen puhdistamisen jälkeen.

Huom. mikäli haavasta otetaan moniresistenttien bakteerien seulontanäytteitä (esim. MRSAVi 4358, MDRsVi 54259 tai VREVi 1788), täytyy nämä näytteet ottaa ennen haavan puhdistamista.

Krooninen haava (säärihaava, makuu/painehaava)

Kyrettinäyte

- Märkäerite ja kuollut kudos poistetaan mekaanisesti haavan puhdistukseen tarkoitettujen instrumenttien avulla.
- Haava huuhdellaan steriilillä keittosuolaliuoksella.
- Näyte otetaan puhtaalla rengaskyretillä haavan pohjalta.
- Näyte siirretään nestemäistä elatusainetta sisältävään eSwab-kuljetusputkeen pakkauksessa olevaa tikkua käyttäen. Tikku katkaistaan kuljetusputkeen ja kuljetusputken korkki suljetaan huolellisesti.
- Näyte tulee toimittaa mikrobiologian laboratorioon ensi tilassa. Mikäli näyte saadaan viljelyyn vuorokauden kuluessa näytteenotosta, se voidaan säilyttää huoneenlämmössä. Jos näytettä joudutaan säilyttämään pidempään, on se säilytettävä jääkaapissa.

Tikkunäyte

- Haava huuhdellaan steriilillä keittosuolaliuoksella ja kuivataan sideharsotaitoksella (1 taitos/pyyhkäisy).
- Näyte otetaan haavan pohjalta/märkivistä kohdista näytteenottotikulla pyyhkäisemällä ja kevyesti painaen.
- Tikku työnnetään bakteerinkuljetusputken geeliin.

25.3.2025

- Mikäli näyte saadaan viljelyyn vuorokauden kuluessa näytteenotosta, se voidaan säilyttää huoneenlämmössä. Jos näytettä joudutaan säilyttämään pidempään, on se säilytettävä jääkaapissa.

Traumaattiset haavat (leikkaus-, pisto-, viilto- tms. haava, palovammat)

Näytteenotossa on pyrittävä välttämään ihon/limakalvoalueen normaaliflooran mikrobikontaminaatiota. Kuollut kudos poistetaan tarvittaessa kirurgisesti ennen näytteenottoa. Infektionaiheuttaja löytyy yleensä terveen ja sairaan kudoksen rajalta.

Tikkunäyte

- Haava huuhdellaan steriilillä keittosuolaliuoksella ja kuivataan sideharsotaitoksella (1 taitos/pyyhkäisy).
- Näyte otetaan haavan pohjalta/märkivistä kohdista näytteenottotikulla pyyhkäisemällä ja kevyesti painaen.
- Tikku työnnetään bakteerinkuljetusputken geeliin.
- Mikäli näyte saadaan viljelyyn vuorokauden kuluessa näytteenotosta, se voidaan säilyttää huoneenlämmössä. Jos näytettä joudutaan säilyttämään pidempään, on se säilytettävä jääkaapissa.

Kudospalat yms. kirurgisesti otetut näytteet

- Kudospalan koko tulisi olla vähintään 3 mm³
- Pohjois-Savo ja Etelä-Savo:
 - pienet kudospalat (halkaisija <10 mm) upotetaan aseptisesti eSwab-kuljetusputkeen
 - isot kudospalat (halkaisija >10 mm) laitetaan steriiliin näytepurkkiin, johon voi tarvittaessa lisätä 0.5 ml steriiliä keittosuolaa
- Pohjois-Karjala:
 - pienet kudospalat (halkaisija <10 mm) upotetaan aseptisesti eSwab-kuljetusputkeen, isot kudospalat (halkaisija ≥10 mm) laitetaan kudospalasettiin.
- Näyteastioiden korkit suljetaan huolellisesti.
- Näyte toimitetaan laboratorioon huoneenlämmössä.

25.3.2025

Punktoidut näytteet

- Näytteenottokohta puhdistetaan desinfektioaineella. Näyte punktoidaan ruiskuun.
- Ruiskuun vaihdetaan uusi neula ja näyte ruiskutetaan A12T:lla puhdistetun kumikorkin läpi anaerobiampullaan geelin päälle. Huom! Ampullan geelin tulee olla väritön ennen näytteenottoa (jos geeli on värjäytynyt, ampullaa ei tule käyttää).
- Anaerobiampullan säilytys huoneenlämmössä.

Niukka näyte

- Haava huuhdellaan steriilillä keittosuolaliuoksella ja kuivataan sideharsotaitoksella (1 taitos/pyyhkäisy).
- Näyte otetaan eSwab-näytekuljetusputken pakkauksessa olevalla näytetikulla märkäpesäkkeestä.
- Näytetikku katkaistaan eSwab-kuljetusputkeen ja kuljetusputken korkki suljetaan huolellisesti.
- Näyte tulee toimittaa mikrobiologian laboratorioon ensi tilassa. Mikäli näyte saadaan viljelyyn vuorokauden kuluessa näytteenotosta, se voidaan säilyttää huoneenlämmössä. Jos näytettä joudutaan säilyttämään pidempään, on se säilytettävä jääkaapissa.

25.3.2025

1

2

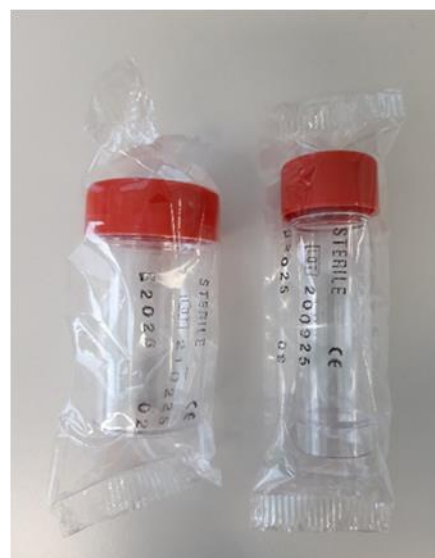
3

4

5

6